

ONKOGINEKOLOGIK PATOLOGIYALARDA TROMBOEMBOLIYA ASORATI

Sanoqulova D.O¹, Bobonazarova M.N², Kenjayeva S.A³.

Toshkent tibbiyot akademiyasi 2-Davolash ishi fakulteti talabasi¹

Toshkent tibbiyot akademiyasi 2-Davolash ishi fakulteti talabasi²

Toshkent tibbiyot akademiyasi 2-Davolash ishi fakulteti talabasi³

Onkologiya kafedrası

Ilmiy rahbar: PhD **Tursunova N.I.**

Kirish: Onkoginekologik kasalliklarga chalingan bemorlarda venoz tromboemboliya (VTE) eng xavfli va o'linga olib keluvchi asoratlardan biri hisoblanadi. Statistik ma'lumotlarga ko'ra, bunday bemorlar orasida VTE uchrash chastotasi 3% dan 25% gacha bo'lib, eng yuqori ko'rsatkich bachadon bo'yni saratonida (11.7%) kuzatilgan.

Tadqiqot maqsadi: Onkoginekologik bemorlarda venoz tromboemboliya rivojlanishining asosiy sabablarini aniqlash va unga qarshi samarali profilaktik choralarini baholash. VTE tarqalishining epidemiologik xususiyatlarini aniqlash, risk omillarini (semizlik, kimyoterapiya, qon ivish tizimi buzilishi) o'rganish, patogenez mexanizmlarini tahlil qilish, profilaktika strategiyalarini solishtirish tadqiqotning yo'nalishlarini tashkil etadi.

Materiallar va usullar: Tadqiqot Toshkent shahar onkologiya markazida 2020–2024 yillarda onkoginekologik bo'limda jarrohlik amaliyotidan o'tgan va turli asoratlar tufayli vafot etgan 47 nafar bemor (yoshi 27–74) ma'lumotlari asosida olib borildi. Bemorlarning klinik holati retrospektiv ravishda baholandi, tromboemboliya rivojlanishiga olib kelgan omillar tahlil qilindi.

Tadqiqot natijalari: Tadqiqot doirasidagi 47 nafar bemorning 10 nafari (21,27%) venoz tromboemboliya asorati tufayli vafot etgan. Shulardan 7tasida bachadon bo'yni raki, 2tasida bachadon tanasi raki, 1 nafarida tuxumdon raki tashxisi bo'lgan. Ushbu 10 nafar bemorning 9tasi (90%)ida o'pka tromboemboliyasi uchragan. VTE bilan bog'liq asosiy xavf omillari sifatida yuqori yosh, semizlik, kimyoterapiya va qon ivish tizimidagi buzilishlar aniqlandi. Tromboemboliya asoratlari bilan vafot etgan bemorlar orasida ushbu omillarning bir yoki birnechtasi mavjudligi qayd etildi. Xususan, bemorlarning 7tasi 50yoshdan oshgan bo'lgan, 5nafarida tana vazni indeksi 30dan yuqori bo'lgan va 8 nafari jarrohlik amaliyotidan oldin noadyuvant rejimda kimyoterapiya muolajasini olgan. Profilaktika choralarida mexanik usullar (kompression paypoqlar, erta harakatlanish) va farmakologik usullar (enoksaparin, rivaroksaban kabi antikoagulyantlar) samarali deb topildi. Shuningdek, ball tizimi asosida xavf baholash mexanizmi ishlab chiqildi va shifokorlar uchun qulay tarzda takomillashtirish taklif etildi.

Xulosalar: Venoz tromboemboliya onkoginekologik bemorlar uchun jiddiy tahdid sanaladi. Tadqiqot natijalariga ko'ra, erta baholash va individual yondashuv asosida olib boriladigan profilaktika choralarining ahamiyati yuqori. Shifokorlar bemorlarni xavf darajasiga ko'ra baholashlari va tegishli profilaktik choralarini tanlashlari zarur. Kelajakda zamonaviy antikoagulyant terapiya usullarini rivojlantirish va patogenez mexanizmlarini chuqur o'rganish istiqbolli yo'nalish hisoblanadi.